

Die Fledermaus

El ratpenat

JOHANN STRAUSS

Dimecres, 18 de desembre del 2024, a les 19.30h

VERSIÓ CONCERT *Temporada 2024-2025*

Amb el suport de

 Santander Fundación

 Santander

Gran Teatre
del Liceu

Òpera en un acte

Llibret de Carl Haffner i Richard Genée basat en la comèdia *Das Gefängnis* de Julius Roderich Benedix, basada en el vodevil d'Henri Meilhac i Ludovic Halévy, *Le Réveillon*.

Estrena absoluta: 05/04/1874
al Theater an der Wien

Estrena a Barcelona: 02/02/1961
al Gran Teatre del Liceu

Darrera representació al Liceu:
20/06/1984

Total de representacions al Liceu: 10

Durada total aproximada: **2 h 30 min**

Fitxa artística

Gabriel von Einstein
Huw Montague Rendall

Rosalinde
Iulia Maria Dan

Frank
Michael Kraus

Príncep Orlofsky
Annelie Sophie Müller

Alfred
Robert Lewis

Ida
Sandrine Buendia

Dr. Falke
Leon Košavić

Dr. Blind
Krešimir Špicer

Adele
Alina Wunderlin

Frosch
Manfred Schwaiger

Direcció d'escena i adaptació de textos
Romain Gilbert

**Cor de Cambra del Palau
de la Música Catalana**
Xavier Puig, director

Les Musiciens du Louvre
Director **Marc Minkowski**

Gran Teatre
del Liceu

Resum argumental

Primer acte

El primer acte transcorre a casa de Gabriel, més concretament a l'habitació de Rosalinde, la seva esposa, a qui un home, que no és cap altre que el seu amant Alfred, està cantant una serenata. Mentrestant, Adele, la donzella de Rosalinde, llegeix una carta de la seva germana en què li diu que tant Adele com ella han estat convidades aquella mateixa nit al palau del príncep Orlofsky. Adele demana a la seva senyora si pot deixar-li un vestit per poder anar a la festa, però Rosalinde està massa capficada pensant en el seu marit, Gabriel, que aquella mateixa nit ha d'ingressar a la presó per haver desafiat un agutzil a un duel.

De sobte, Alfred irromp a l'habitació de Rosalinde. Assabentat que Gabriel no hi serà aquella nit, fa saber a Rosalinde que es presentarà per sopar amb ella. Excitada per aquesta idea, Rosalinde dona aleshores permís a Adele perquè vagi a la festa del príncep Orlofsky.

Rosalinde, però, abans s'haurà d'enfrontar al mal humor del seu marit, Gabriel, que entra amb el seu advocat, el Dr. Blind, que no ha aconseguit rebaixar-li la pena a la qual l'han condemnat. I no tan sols no ho ha aconseguit, sinó que a més resulta que haurà d'estar-se a la presó no pas cinc dies, sinó vuit. Gabriel Carrega contra el Dr. Blind, i ell, indignat pel tracte que rep, se'n va tot enfadat.

Gabriel, aleshores, rep la visita del Dr. Falke, que ve per convidar-lo a la festa del príncep Orlofsky (una festa, recordem-ho, a la qual també assistirà Adele, la donzella de Rosalinde). Gabriel s'ho rumia i veu d'allò més excitant la idea d'assistir a la festa abans d'ingressar a la presó. Així doncs, decideix anar-hi i s'acomiada de la seva esposa, però l'enganya dient-li que se'n va a la presó. Rosalinde fingeix una gran desesperació i el seu marit també, el qual, per cert, va vestit amb un frac, una indumentària força extravagant per anar a la garjola.

Gabriel, doncs, se'n va a la festa del príncep Orlofsky, a la qual també assistirà Adele. Mentrestant, Rosalinde es queda sola amb Alfred, el seu amant, amb qui comença a sopar. La vetllada, però, és interrompuda per Frank, el director de la presó, que ve a buscar Gabriel per endur-se'l allà. Per no comprometre Rosalinde, Alfred es fa passar pel seu marit i marxa amb Frank a la presó, no sense abans acomiadar-se de la seva suposada esposa amb un petó d'allò més fogós.

Segon acte

A la brillant festa del palau del príncep Orlofsky, el Dr. Falke fa saber a l'aristòcrata rus que aquella nit té preparada "la venjança del ratpenat", per així quedar en paus amb Gabriel. Ell, que també és a la festa fent-se passar pel marquès Renard, reconeix Adele, la donzella de la seva esposa, i ella reconeix el seu senyor, tot i que, sota la identitat falsa d'Olga, fa com si no el conegués de res.

Per acabar de complicar les coses, arriba a la festa Frank, el director de la presó, després d'haver engarjolat el qui creu que és Gabriel. I també hi arriba Rosalinde, disfressada d'aristòcrata hongaresa. La seva arribada no és casual, ja que és el Dr. Falke qui, per consumir la seva venjança, li ha fet saber que el seu marit era a la festa.

Quan Gabriel veu Rosalinde, a qui no reconeix, intenta seduir-la. Rosalinde aprofita una badada del seu marit per prendre-li el rellotge, que farà servir més endavant com a prova i penyora d'infidelitat.

Mentrestant, Gabriel explica la burla a què va ser sotmès el Dr. Falke la nit en què anava disfressat de ratpenat, i aquest es mor de ràbia. Un cop acabada la festa, Gabriel surt per anar cap a la presó per tal d'ingressar-hi, i Frank, que n'és el director, també es dirigeix cap allà. El problema és que ni l'un ni l'altre no saben que tots dos s'adrecen al mateix lloc.

Tercer acte

A la presó, mentre el carceller Frosch es lamenta de la seva trista vida, Alfred, a qui tothom pren per Gabriel, es mor d'avorriment dins de la cel·la. Frank, el director de la presó, arriba molt borratxo, i darrere

seu hi va Adele amb la seva germana, Ida, que diu a Frank que vol ser artista i li demana ajuda.

Els esdeveniments se succeeixen de manera precipitada. Gabriel arriba per ingressar a la presó i Frank li diu que el seu lloc ja l'ocupa una altra persona. Gabriel se n'estranya i es disfressa d'advocat per fer-se passar pel Dr. Blind (que també arriba en aquell moment) per esbrinar què és el que passa realment. Mentrestant, Rosalinde també arriba als calabossos de la ciutat per treure'n Alfred abans que arribi el seu marit. Però Gabriel, amb la indumentària del Dr. Blind, que li permet fer-se passar per advocat, interroga la parella d'amants. Poc després, esclata de ràbia en assabentar-se de tot, però Rosalinde, que ara s'adona de qui és realment la persona amb qui està parlant, li recrimina el seu flirteig al palau del príncep Orlofsky, tot mostrant-li el rellotge que li ha arrabassat com a penyora. El Dr. Falke, que també ha arribat a la presó, declara satisfet que la venjança del ratpenat ha acabat per aconseguir-se. Finalment, relativitzant la situació que s'ha creat, el matrimoni Eisenstein es reconcilia i Gabriel i Rosalinde es fonen en una gran abraçada.

Compositor

Johann Strauss II (o el Jove) va viure sempre a Viena, on havia nascut el 1825 i on moriria el 1899. Membre d'una nissaga de músics (el seu pare Johann i els seus germans Josef i Eduard també eren compositors), va ser autor de nombroses obres de música de ball (valsos, polques i diverses obres de música lleugera per als salons vienesos), a més d'un bon nombre d'operetes. Conegut com a "rei del vals", és l'autor de l'arxiconegut vals *Al bell Danubi blau* o de la polca Tritsch-Tratsch, obres habituals en el tradicional Concert de Cap d'Any que té lloc a Viena i que és transmès mundialment per televisió. D'entre les setze operetes de Strauss, destaquen especialment *Die Fledermaus (El ratpenat)* i *Der Zigeunerbaron (El baró gitano)*. Tot i que els seus inicis no van ser fàcils, Johann Strauss II aviat es va convertir en el músic més popular de la Viena de l'època i va mantenir la rivalitat, fins i tot, amb músics de la seva pròpia família. Tanmateix, el seu talent va ser admirat per músics com Johannes Brahms o Richard Strauss, el qual, tot i que tenia el mateix cognom, no estava emparentat amb l'autor d'*El ratpenat*.

Llibret i llibretista

L'obra compta amb un escumejant i divertit llibret de Carl Haffner i Richard Genée, inspirat en l'obra *Le Réveillon*, d'Henri Meilhac i Ludovic Halévy, que havia donat peu a la comèdia *Das Gefängnis (La presó)* de Julius Roderich Benedix. L'argument de l'opereta explica les infidelitats mútues del matrimoni integrat per Gabriel von Eisenstein i Rosalinde, en el context d'una Viena alegre i ociosa, que balla a ritme de vals i que es diverteix a ritme de polca.

**AMB
EL TELÓ
ABAIXAT**

**Gran Teatre
del Liceu**

Estrena

Die Fledermaus, la tercera opereta de Strauss, es va estrenar al Theater an der Wien de Viena el 5 d'abril de 1874 i va representar un èxit relatiu i discret per a Johann Strauss. A poc a poc, però, l'opereta es va guanyar un lloc predilecte en els teatres europeus de l'època, juntament amb els seus valsos i amb el seu altre encert teatral: *Der Zigeunerbaron*. L'obra va anar guanyant en popularitat i, fins i tot, se'n va fer una versió en anglès, que es va estrenar a Nova York el mateix any de les primeres funcions vieneses i a Londres el 1876.

Estrena al Liceu

L'opereta més cèlebre de Johann Strauss II no va arribar al Gran Teatre del Liceu fins al 2 de febrer de 1961, tot i que a Barcelona ja s'hi havia representat l'any 1948, gràcies a la iniciativa del Júnior Futbol Club, que la va muntar al Teatre Calderón.

Les funcions al Liceu de *Die Fledermaus* es van fer sota la direcció musical de Georges Sébastian i amb la coreografia de Joan Magriñà, i s'hi van intercalar els valsos de Strauss *Llegendes dels boscos de Viena*, *Al bell Danubi blau* i *Vals de l'emperador*, a més de la polca *Tritsch-Tratsch*.

U. F. Zanni, aleshores crític musical a La Vanguardia, va dir en l'edició del dia 4 de febrer que, tenint en compte que les funcions de l'obra de Johann Strauss —que el crític lloa sense pal·liatius— tenien lloc entre els dies en què es feia la representació de *Parsifal*, hauria estat més escaient programar òperes de l'altre Strauss, Richard, desconegudes encara a la ciutat, com ara *Arabella* o *Capriccio*.

Argument

L'obra parteix de la situació prèvia següent: Gabriel von Eisenstein havia sortit de gresca una nit amb el seu amic i notari el Dr. Falke, amb dues curioses disfresses: mentre que Gabriel von Eisenstein anava vestit de papallona, el Dr. Falke vestia de ratpenat. En sortir del ball, i en un estat d'embriaguesa evident, Gabriel havia abandonat el seu amic al mig del carrer amb la seva peculiar indumentària. Havia estat així com el Dr. Falke s'havia convertit en la riota de tothom. Ara, el notari planifica la seva venjança.

**AMB
EL TELÓ
ABAIXAT**

**Gran Teatre
del Liceu**